

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 152/2025-28

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], zastúpeného JUDr. Tomášom Tauberom, advokátom, Stará cesta 3139/6, Spišská Nová Ves, proti postupu Okresného súdu Nitra v konaní sp. zn. TO-1T/3/2019 takto

rozhodol:

- Postupom Okresného súdu Nitra v konaní sp. zn. TO-1T/3/2019 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Okresnému súdu Nitra **prikazuje**, aby v konaní sp. zn. TO-1T/3/2019 konal bez zbytočných prietáhov.
- Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **700 eur**, ktoré **je** Okresný súd Nitra **povinný** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
- Okresný súd Nitra **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich právnenému zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 22. decembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 3 písm. b)

a c) [sťažovateľ pravdepodobne chybou v písaní uvádza čl. 5 ods. 3 písm. b) a c), pozn.] dohovoru postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) v konaní sp. zn. TO-1T/3/2019. Žiada priznať mu finančné zadost'učinenie 10 000 eur a náhradu trov konania.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 152/2025-14 z 13. marca 2025 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v časti, ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol.

II.

Skutkové východiská a sťažnostná argumentácia

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že v napadnutom konaní vedenom pred okresným súdom (predtým Okresným súdom Topoľčany, pozn.), v ktorom je v procesnej pozícii obžalovaného pre prečin podvodu podľa § 221 ods. 1 Trestného zákona, dochádza k zbytočným priet'ahom. Obžaloba bola podaná v januári 2019, pričom vo veci nebolo dosiaľ právoplatne rozhodnuté. Sťažovateľ vytýka, že okresný súd nevykonával žiadne úkony smerujúce k rozhodnutiu vo veci samej, pričom nečinný bol aj jeho právny predchodca.

4. Predmetná trestná vec nie je podľa sťažovateľa právne zložitá, nejde o závažnú trestnú činnosť, pri ktorej by bolo potrebné vykonať rozsiahle dokazovanie. Zároveň v priebehu konania aktívne uplatňoval svoje práva, nevytváral obštrukcie, urgoval súdy, podával návrhy na zabezpečenie dôkazov potrebných na zistenie skutkového stavu veci a k tomu, aby súdy mohli spravodlivo rozhodnúť.

III.

Vyjadrenie okresného súdu

5. Okresný súd vo svojom vyjadrení uviedol chronologický prehľad jednotlivých úkonov v napadnutom konaní a poukázal na to, že sťažovateľ má aktuálne v odpise z registra trestov evidovaných 26 odsúdení. Súd sa snažil pripojiť spisy iných súdov potrebné na svoje rozhodnutie, čo predĺžilo a sťažilo postup v konaní, keďže sťažovateľ má viac konaní vedených na iných súdoch v Slovenskej republike, ďalej bol vo väzbe v Českej republike a v Maďarsku, kde sa aj aktuálne nachádza vo výkone trestu odňatia slobody. Počas doby, kedy sa sťažovateľ nachádzal vo výkone trestu odňatia slobody na Slovensku, sa niektoré termíny hlavných pojednávaní uskutočnili v jeho neprítomnosti, pretože na to dal súhlas. Ďalšie termíny hlavných pojednávaní boli odročené pre neudelenie súhlasu s vykonaním hlavného pojednávania v neprítomnosti sťažovateľa, ako aj preto, že opakovane nemohol byť eskortovaný z dôvodu eskorty na pojednávanie v inej veci na iný súd.

6. Uvedené skutočnosti, ako aj to, že sťažovateľ si počas pobytu na slobode nepreberal súdne zásielky a nezdržiaval sa v mieste bydliska, resp. na adrese, ktorú uviedol na doručovanie, spôsobili priet'ahy v napadnutom konaní. Súd z uvedených dôvodov opakovane vydal na sťažovateľa príkaz na zatknutie, ako aj európsky zatýkací rozkaz. Na posledné hlavné pojednávanie sa

bez ospravedlnenia nedostavil ustanovený obhajca sťažovateľa a sťažovateľ neoznámil, či súhlasí s vykonaním hlavného pojednávania v jeho neprítomnosti.

7. Okresný súd preto nezistil ním spôsobené prietahy v napadnutom konaní.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

9. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04). Pre naplnenie práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec len prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony (bez ohľadu na ich počet) a právoplatne nerozhodli (napr. I. ÚS 118/02).

10. Otázka, či v konkrétnom súdnom konaní bolo alebo nebolo porušené základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04, I. ÚS 398/2016). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu prerokovanej veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Pokiaľ ide o význam veci pre sťažovateľa, vo všeobecnosti platí, že doba trestného konania sa posudzuje prísnejšie, a to vzhľadom na dôsledky trestného konania. Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

11. Trestná vec sťažovateľa týkajúca sa prečinu podvodu podľa § 221 ods. 1 Trestného zákona po právnej stránke patrí k štandardnej agende všeobecných súdov. Pokiaľ ide o skutkovú stránku, vec vykazuje známky zložitosti z dôvodu rozsiahlej trestnej činnosti sťažovateľa a v súvislosti s právnym názorom a pokynom odvolacieho súdu v zrušujúcom uznesení sp. zn. 2To/37/2021 z 25. augusta 2021, v zmysle ktorého pre správnosť a zákonnosť uloženia trestu sťažovateľovi je potrebné pripojiť spisy Okresného súdu Trnava sp. zn. 7T/212/2007, Okresného súdu Senica sp. zn. 2T/109/2011, Okresného súdu Trenčín sp. zn. 3T/29/2013, Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 11T/155/2013, Okresného súdu Topoľčany sp. zn. 1T/35/2012 a Okresného súdu Trnava sp. zn. 3T/56/2017 a skúmať, či neprichádza do úvahy uloženie súhrnného trestu sťažovateľovi aj k niektorému z ďalších odsúdení. Faktorom prispievajúcim k dĺžke konania je medzinárodný prvok (porov. rozsudok ESLP z 27. 6. 1968 vo veci Neumeister proti Rakúsku, obdobne aj I. ÚS 507/2017, IV. ÚS 103/2023). Sťažovateľ sa v priebehu napadnutého konania nachádzal vo väzbe v Maďarsku a v Českej republike. Uvedená trestná vec si vyžadovala

medzinárodnú spoluprácu a vzájomnú výmenu informácií (získovanie stavu trestných stíhaní sťažovateľa v Maďarsku a získanie jeho umiestnenia v príslušných zariadeniach na výkon väzby či trestu odňatia slobody, rozhodnutie maďarského súdu z 3. augusta 2020 o vydaní sťažovateľa na trestné stíhanie a výkon trestu odňatia slobody do Slovenskej republiky, žiadosť o právnu pomoc – doručenie predvolania na hlavné pojednávanie sťažovateľovi cestou príslušného orgánu Maďarska).

12. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil takú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným priesťahom. Skutočnosti uvádzané okresným súdom v jeho vyjadrení, že niektoré termíny hlavných pojednávanií boli odročené, pretože sťažovateľ opakovane nemohol byť eskortovaný pre eskortu na pojednávanie v inej veci na iný súd, nemožno pričítať na vrub sťažovateľovi. Pokiaľ súd vyčíta nepreberanie súdnych zásielok sťažovateľom, zo spisu vyplýva, že sťažovateľ bol odovzdaný 25. apríla 2024 z Českej republiky do Maďarska na základe európskeho zatýkacieho rozkazu, preto predvolania na hlavné pojednávania nariadené na 25. apríl 2024 a 23. máj 2024 si ani sťažovateľ nemohol prevziať v mieste svojho bydliska. Hlavného pojednávania nariadeného na 27. marec 2025 sa síce sťažovateľ napriek doručenému predvolaniu nezúčastnil (keďže bol vo výkone trestu v Maďarsku), a tiež nereagoval na doručенú výzvu súdu, či súhlasí s vykonaním tohto hlavného pojednávania v jeho neprítomnosti, avšak uvedené vzhľadom na celkovú dĺžku napadnutého konania a postup súdu je vo vzťahu k vzniku priesťahov v predmetnom konaní zanedbateľné.

13. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu (resp. jeho právneho predchodcu) z hľadiska existencie zbytočných priesťahov v doterajšom priebehu napadnutého konania. Okresný súd za významný ospravedlňujúci dôvod predĺženia rozhodovania v danej trestnej veci považoval neúspešné vyžiadanie všetkých trestných spisov sťažovateľa vedených na iných trestných súdoch potrebných na rozhodnutie o treste. Aj napriek opakovaným dopytom zo strany okresného súdu (resp. jeho právneho predchodcu) sa nepodarilo zabezpečiť všetky súvisiace trestné spisy sťažovateľa, čo predĺžilo a sťažilo postup súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd okresnému súdu uznal, že nemohol rozhodnúť o treste sťažovateľa, a to z dôvodu nepripojenia všetkých potrebných trestných spisov, avšak neefektívna justičná spolupráca v trestných veciach v trvaní 3 a pol roka (od právoplatnosti zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu sp. zn. 2To/37/2021 z 25. augusta 2021) nemôže byť na ťarchu sťažovateľa.

14. Súd prispel k predĺženiu napadnutého konania aj tým, že z dôvodov na jeho strane boli zrušené hlavné pojednávania nariadené na 25. máj 2022, 12. október 2022, 7. december 2022 a 8. február 2023.

15. Ústavný súd pri hodnotení postupu okresného súdu (resp. jeho právneho predchodcu) v napadnutom konaní poukazuje aj na uznesenie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 2To/37/2021 z 25. augusta 2021, ktorým bol zrušený rozsudok Okresného súdu Topoľčany ako právneho predchodcu okresného súdu vydaný v napadnutom konaní a vec vrátená tomuto súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znova prejednal a rozhodol. Dôvodom uvedeného rozhodnutia krajského súdu bola skutočnosť, že pre správnosť a zákonnosť uloženia trestu sťažovateľovi je potrebné pripojiť trestné spisy sťažovateľa vedené na iných trestných súdoch, pričom odvolací súd tiež zdôraznil, že nie je postačujúce pri ukladaní súhrnného trestu vychádzať len z odpisu registra trestov, prípadne

z vyžiadaných rozhodnutí. Z uvedených skutočností vyplýva nesprávna a nesústredená činnosť konajúceho súdu, ktorá tiež spôsobila prieťahy v napadnutom konaní.

16. Nielen nečinnosť, ale aj nesprávna, nesústredená a neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou (dohovorom) zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, a to v prípade, ak jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ na neho obrátil s návrhom, aby o jeho veci rozhodol (m. m. I. ÚS 688/2014).

17. Ústavný súd po vyhodnotení všetkých troch kritérií, berúc do úvahy celý doterajší priebeh napadnutého konania a jeho dĺžku, konštatuje, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

18. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa, mu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prieťahov, pretože predmetná vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľa právoplatne skončená.

19. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

20. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia 10 000 eur, čo odôvodnil predovšetkým celkovou dĺžkou napadnutého konania.

21. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

22. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

23. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného okresným súdom, resp. jeho právnym predchodcom, ako aj na jeho už uvedenú neefektívnu a nesústredenú činnosť, ale aj zistenú mieru skutkovej zložitosti veci vyplývajúcu z rozsiahlosti trestnej činnosti sťažovateľa a z nutnosti medzinárodnej spolupráce, čo značne prispelo k predĺženiu konania, berúc do úvahy predmet konania na okresnom súde a správanie sťažovateľa, ústavný súd považoval priznanie 700 eur pre sťažovateľa za primerané finančné zadosťučinenie. Vo zvyšnej časti požadovaného finančného zadosťučinenia, ktorú už ústavný súd nepovažoval za primeranú, návrhu sťažovateľa nevyhovel.

V.

Trovy konania

24. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

25. Ústavný súd podľa § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov priznal sťažovateľovi náhradu trov konania 856,75 eur z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2024 (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie ústavnej sťažnosti) v hodnote po 343,25 eur vrátane dvoch režijných paušálov v hodnote po 13,73 eur. Uvedené sumy sa zvyšujú o daň z pridanej hodnoty vo výške 20 %, keďže právny zástupca sťažovateľa je platiteľom tejto dane.

26. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. apríla 2025

Robert Šorl
predseda senátu